

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Beslut

1 (10)

Datum
2024-02-05

Diarienummer
45984-2023

Stenungsunds kommun
Cecilia Lindberg
cecilia.lindberg@stenungsund.se

Förslag om lokala trafikföreskrifter om omkörningsförbud på väg 650 i Stenungsunds kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Västra Götalands län meddelar inte lokala trafikföreskrifter om omkörningsförbud på väg 650 i Stenungsunds kommun.

Beskrivning av ärendet

Ni, Stenungsunds kommun, har föreslagit att Länsstyrelsen meddelar lokala trafikföreskrifter om omkörningsförbud på väg 650 i Stenungsunds kommun. Som skäl har ni i huvudsak anfört följande. Ni ser behov av fler sträckor med temporärt omkörningsförbud på väg 650 tills att E6:an öppnats upp igen. Detta för att förbättra trafiksäkerheten för alla trafikanter som vistas på och korsar väg 650. Ni önskar även föreskrifterna för att förbättra pålitligheten och framkomlighet i och med att väg 650 användas av E6-trafiken. Om det sker olyckor på väg 650 och det blir totalstopp i trafiken får det mycket stor påverkan på framkomligheten.

Vidare framgår av förslaget att hittills har det skett 2 olyckor som inrapporterats till Strada (olycksdatabasen) sedan skredet den 23 september 2023. De båda var mötesolyckor som förhoppningsvis hade kunnat förhindras av ett omkörningsförbud. Utöver det har ni fått in en hel del synpunkter från medborgare med rapporter om farliga omkörningar. Ni har studerat de olyckor som skett de senaste 20 åren, tills skredet skedde.

Under tidsperioden 2003-09-22 – 2023-09-22 har 9 st omkörnings- och mötandeolyckor med motorfordon inträffat (10% av motsvarande olyckstyp, under samma tidsperiod, i hela kommunen,

alla vägar). Under samma tidsperiod har 18 st upphinnande-, avsvängande- och korsandeolyckor med motorfordon inträffat (5% av motsvarande olyckor i hela kommunen, alla vägar).

Detta visar på att det finns olycksdrabbade sträckor historiskt. Förhållandena med stor trafikökning försämrar situationen ytterligare i hög grad vilket troligen kommer innebära att fler olyckor kommer att ske om åtgärder inte vidtas. Omkörningsförbud har ofta goda trafiksäkerhetshöjande effekter. Enligt VGU är kravet för omkörningssträcka minst omkörningssikt längd för 80 km/h 800 m, eller 450 m efter motivering och godkänt undantag av beställaren. På flertalet ställen uppfylls inte detta grundkravet, och inte heller måtten för undantaget. På väg 650 finns relativt många sträckor som har heldragen linje vilket ni på flertal ställen anser behöver förstärkas med omkörningsförbud respektive omkörningsförbud med tillåtelse att köra om traktorer och motorredskap.

Ni har föreslaget omkörningsförbud på fyra delsträckor på väg 650 med nedanstående motivering.

Spekeröd

Sträckan har mycket trafik, skola, smal vägren, kort omkörningssikt samt att väg E6 kommer precis efteråt i västlig riktning och kurva i öster skymmer sikten.

Mellan Spekeröd och Ucklum

Här har det historiskt skett ett betydligt antal olyckor, både innan och efter skredet. Det är korta sträckor mellan befintliga omkörningsförbud och sträckor med heldragen linje vilket kan skapa stress och omkörningar med stor trafiksäkerhetsrisk. På en del av sträckan föreslår ni omkörningsförbud men att man får köra om traktorer. Sträckan uppfyller i princip VGU:s krav på omkörningssikt, men med hänsyn till olyckshistoriken föreslår ni ändå denna åtgärd. Även på grund av flertalet mindre anslutande vägar. Detta för att förbättra trafiksäkerheten men inte skapa onödig irritation, dålig regelefterlevnad och farliga omkörningar. Den sista sträckningen, längst norr ut, är för förstärkning av den befintliga heldragna linjen genom att reglera med omkörningsförbud inför kurva med dålig sikt.

Ucklum

Har historiskt skett trafikolyckor. Är relativt bred väg vilket inbjuder till högre hastigheter för vissa och därför kan skapa trafikfarliga omkörningar. Längs sträckan finns skola, vägen har smal vägren. På sträckan finns ett flertal heldragna linjer på grund av korta siktsträckor och kurvor. Handböcker nämner att omkörningsförbud sällan är aktuellt inom tätorter. Ni har studerat sträckningen och ändå tagit med detta som förslag för att förtydliga riskerna för trafikanterna, för att förbättra trafiksäkerheten, på grund av rådande situation. Ett alternativ är att tillåta omkörning av traktorer på den norra delen, men som kan upplevas som plottrig reglering.

Norr om Ucklum, söder om korsningen med väg 660

Siktsträckorna är kortare än VGU:s krav på 800 m. De är runt 600 m. Finns stigningskörväg norr ut, vilken kan skapa en situation som är svår att överblicka och förutspå. Detta tillsammans med att det lutar söder ut bidrar till förslaget. Söder ut anser ni att det bör regleras med omkörningsförbud. Att tillåta omkörning av traktorer på raksträcka hade kunnat vara ett alternativ men med risk att det blir för plottrigt med olika regleringar.

Länsstyrelsen har remitterat förslaget till Trafikverket Region Väst (Trafikverket) och Polismyndigheten.

Polismyndigheten har i yttrande anfört att de har ingen erinran mot att lokala trafikföreskrifter införs på aktuella sträckor enligt förslaget. De anser att omkörningsförbud är mycket väl befogat under rådande omständigheter efter raset och med den ökande trafiken på avsedd väg.

Trafikverket har i yttrande i huvudsak anfört följande. Trafikverket besökte platsen den 11 december 2023. Vid tillfället pågick beläggningsarbete på väg 650 vilket medförde att det på vissa sträckor var sänkt hastighet och saknades vägmarkeringar. Beläggningsarbetet samt återställande av vägmarkeringar genom linjemålning kommer fortsätta när väderleken så tillåter.

Trafikverket sammanfattar att ett förbud mot omkörning används där omkörning av fordon är olämpligt ur trafiksäkerhetssynpunkt, där dolda omständigheter till exempel svackor finns, som gör att de generella regler om omkörningsförbud som anges i trafikförordningen inte är tillämpliga.

Trafikverket tillstyrker omkörningsförbud där det idag finns skyltat omkörningsförbud men saknas föreskrifter. Trafikverket anser att övriga vägsträckor enligt kommunens framställan redan idag är reglerade genom vägmarkeringar. Ett omkörningsförbud som upplevs omotiverat av trafikanten kan leda till brist i efterlevnaden och ifrågasättande av förbudet. Detta i sin tur kan innebära en risk när förbudet det facto är motiverat och utmärkt då trafikanten kanske inte förhåller sig till aktuella vägmärken eller vägmarkeringar.

Trafikverket lämnar följande yttrande för respektive vägsträcka.

Spekeröd

Sträckan är cirka 1250 meter lång med hastighetsbegränsning 60 km/tim och 40 km/tim. På större delen av vägsträckan finns redan varningslinje eller heldragen mittlinje. Varningslinje används för att informera om att linjen är olämplig att överskrida på grund av trafikförhållandena. Markeringen anger gränsen mellan körfält avsedda för färd i motsatta färdriktningar. Framför Spekeröds skola finns spärrområde med vänstersvängfält som är ca 290 meter långt. Trafikverket bedömer inte att det föreligger skäl att införa lokala trafikföreskrifter som avser förbud mot omkörning.

Norr & söder om Ucklum

Norr och söder om Ucklum, totalt är sträckan ca 3200 meter lång, och genom tätbebyggt område Ucklum. Hastighetsbegränsningen varierar och är 60 km/tim, 40 km/tim, 70 km/tim och 80 km/tim längs med vägsträckan. Längs med vägen finns vägmarkering i form av "vanlig" mittlinje men framförallt varningslinje, enkel och dubbel heldragen linje samt spärrområden. I Ucklum finns även en cirkulationsplats. Vägmarkeringarna är anpassade med hänsyn tagen till trafikmiljön som råder längs med vägen. Heldragna linjer används i stället för motsvarande brutna linjer när det av trafiksäkerhetsskäl inte är tillåtet att färdas över till körfält för motgående trafik, byta körfält eller färdas ut på vägren eller motsvarande. Inom vägsträckan finns två sträckor där vägmärke C27 "förbud mot omkörning" finns uppsatta. Trafikverket kan konstatera att det saknas beslut om lokala trafikföreskrifter om omkörningsförbud som avser dessa vägmärken. Märkena har funnits på plats en längre tid. Trafikverket anser att dessa omkörningsförbud behövs då det är på platser där det är ett backkrön med svacka bakom. Trafikanten kan luras att tro att det går att göra en omkörning på en till synes lång raksträcka, men att

det plötsligt dyker upp mötande trafik som varit dolda i svackan. Trafikverket har i framställan till Länsstyrelsen Västra Götaland (TRV2023/125182) framfört önskemål om att beslut om omkörningsförbud fattas på nämnda sträckor. I övrigt anser Trafikverket att den reglering som idag finns genom vägmarkeringar är tillräckliga.

Norr om Ucklum, söder om korsningen med väg 660

Sträckan är ca 1700 meter lång med hastighetsbegränsning 80 km/tim. I norrgående färdriktning finns stigningsfält med möjlighet till omkörning. Längs med sträckan i södergående riktning finns omväxlande vägmarkering i form av varningslinje och/eller heldragen linje (enkel eller dubbel linje). På platser söderut längs med vägen, där sikten är begränsad, finns heldragen linje. Heldragna linjer används i stället för motsvarande brutna linjer när det av trafiksäkerhetsskäl inte är tillåtet att färdas över till körfält för motgående trafik, byta körfält eller färdas ut på vägren eller motsvarande. Trafikverket anser att den reglering som idag finns genom vägmarkeringar är tillräckliga.

Ni har getts tillfälle att bemöta remissinstansernas yttranden och anför i huvudsak följande. Kommunen anser, likt Polismyndigheten, att förbud mot omkörning är mycket befogat under rådande omständigheter efter raset av väg E6 och den stora trafikökning som skett på väg 650. Omkörningsförbudet behöver förstärkas och regleras med lokal trafikföreskrift. Delar av denna reglering, är av typ som normalt inte görs. Detta är dock inte en normal situation och då behöver regleringen anpassas efter rådande situation för att minska risken för olyckor. Detta för att skapa en robusthet och pålitlighet, på denna mycket känsliga sträcka, för den både nationella, internationella, lokala och regionala trafiken som nu trafikerar väg 650. Då vägen inte är byggd för denna mängd trafik och därför mycket sårbar, när olyckor sker innebär det ofta långa köer och förseningar som följd. På grund av vägens smala bredd innebär olyckor ofta att vägen stängs av helt vilket får stora konsekvenser. Att det då finns omkörningsförbud på en längre sträcka påverkar lugnande på trafiken som annars, så fort det blir tillåtet, ska skynda sig att köra om innan nästa omkörningsförbud startar, det är då olyckor ofta sker. Angående Trafikverkets yttrande med hänvisning (s. 3) till Trafikverkets rådsdokument VGU: Den ökade trafiken och de omständigheter som råder innebär att trafikanterna inte uppfattar risken och olämpligheten med att köra om och ni anser därför att det är att anses som en dold

omständighet och är befogat med förbud mot omkörning reglerat genom lokal trafikföreskrift enligt kommunens förslag. Befintlig regleringen med enbart heldragen linje efterlevs inte, därför bör lokal trafikföreskrift till för att skapa bättre efterlevnad. Enligt Utmärkta föreskrifter från SKL (nu SKR) gällande omkörningsförbud reglerat med lokal trafikföreskrift "Ett förbud har oftast en god trafiksäkerhetshöjande effekt...". Sedan kommunens skrivelse till Länsstyrelsen har vintern kommit med försämrat vägunderlag vilket har inneburit att antalet olyckor ökat. Olika trafikanter anpassar sin körning olika mycket, vilket skapar ytterligare frustation och farliga omkörningar, vilket även det leder till ökat antal olyckor. Även den stora andelen tunga trafiken med dess sämre förutsättningar vid vinterväglag (dessutom mycket internationell trafik som ofta har sämre däck för vinterväglag), ökar risken för högre risk för olyckor och större konsekvenser när det sker.

Angående Trafikverkets framställan (2023/125182) är sträckan mellan dessa förslag av omkörningsförbud för kort enligt VGU och bör därför regleras med omkörningsförbud för hela den sträckningen utan uppehåll. Detta påvisar även olycksstatistiken för aktuell sträcka.

Motivering till beslutet

Till att början med så kan konstateras att Trafikverkets framställan (TRV 2023/125182) har hanterats i ärende 46020-2023 och 49331-2023 och numera finns det lokala trafikföreskrifter om omkörningsförbud på de sträckor på väg 650 som sedan tidigare har skyltar om omkörningsförbud. Dessa sträckor är orangefärgade i kommunens förslag.

I trafikförordningen finns vissa grundläggande regler som handlar om varsamhet i trafiken. Dessa regler innebär att en trafikant ska iaktta den omsorg och varsamhet som krävs med hänsyn till omständigheterna på platsen. Föraren ska således anpassa sin hastighet och sitt körsätt i övrigt för att undvika olyckor. Till hjälp finns vägmarkeringar som upplyser trafikanten om när det är olämpligt eller inte tillåtet att göra omkörningar.

Länsstyrelsen kan även genom lokala trafikföreskrifter besluta om omkörningsförbud. Det är en åtgärd som används restriktivt och endast då det finns särskilda skäl och de generella reglerna i trafikförordningen och vägmarkeringar inte är tillräckliga. Särskilda skäl kan exempelvis vara att förhållandena är dolda eller att

situationen på platsen kan missbedömas. Förbud mot omkörning ska företrädesvis användas vid raksträckor för att uppmärksamma förare på att det finns dolda faror där mötande fordon skymms av vägens profil i form av svackor och samtidigt mycket vänstersvängande trafik förekommer.

På aktuella delar av väg 650 finns flera sträckor med varnings- och spärrmarkering som upplyser trafikanten om att omkörningar inte är lämpliga eller inte får genomföras. På övriga sträckor ska trafikanter anpassa sin körning utifrån trafikmiljön på platsen, oavsett skyltning och vägmarkeringar. Att trafikanter inte respekterar dessa generella skyldigheter är ett allvarligt trafiksäkerhetsproblem, men utgör inte i sig skäl för att reglera sträckorna med omkörningsförbud.

Länsstyrelsen känner till att trafiken ökat på vägen i och med omledningen av väg E6, men anser inte att det är sådana särskilda skäl som gör det befogat att föreskriva om ytterligare omkörningsförbud på sträckan.

Ni har anfört att de sträckor med omkörningsförbud som finns på sträckan är förkorta och siktkraven enligt Trafikverkets dokument "Vägar och gators utformning" (VGU) inte uppfylls. VGU är inte ett bindande dokument för Länsstyrelsen. Länsstyrelsen delar Trafikverkets bedömning att det inte finns skäl att förlänga omkörningsförbuden på aktuell sträcka. En lång sträcka med omkörningsförbud kan därtill få oönskade effekter som långa köbildningar, respekten för förbudet urholkas eller att trafikanter gör stressade och farliga omkörningarna när förbudet upphör.

Mot denna bakgrund bedömer Länsstyrelsen att det inte är motiverat att meddela lokala trafikföreskrifter om omkörningsförbud enligt kommunens förslag.

Bestämmelser som beslutet grundas på

En trafikants skyldigheter framgår av trafikförordningen (1998:1276). I 2 kap. 1 § första stycket i förordningen anges att en trafikant för att undvika trafikolyckor ska iaktta den omsorg och varsamhet som krävs med hänsyn till omständigheterna. I tredje stycket anges också att en vägtrafikant ska visa hänsyn mot dem som bor eller uppehåller sig vid vägen.

I 3 kap. 32 och 36 §§ i förordningen anges bland annat att en förare får köra om endast om det kan ske utan fara och omkörning får

endast ske om det körfält som ska användas vid omkörningen på en tillräckligt lång sträcka är fritt från mötande trafik eller annat hinder mot omkörning.

Länsstyrelsen får enligt 10 kap. 3 § 2 och 1 § första stycket i förordningen meddela särskilda trafikregler genom lokala trafikföreskrifter för en viss väg eller vägsträcka eller för samtliga vägar inom ett visst område.

Enligt 10 kap. 1 § andra stycket 11 i förordningen får de särskilda trafikreglerna bland annat gälla förbud mot omkörning.

Information

Märket C27 Förbud mot omkörning används där omkörning av fordon är olämpligt ur trafiksäkerhetssynpunkt, där dolda omständigheter till exempel svackor finns, som gör att de generella regler om omkörningsförbud som anges i trafikförordningen inte är tillämpliga (3 kap. 30–42 §§ trafikförordningen).

Heldragen linje M8. Markeringen anger att bestämmelserna i 3 kap. 11 § eller 12 § tredje stycket trafikförordningen eller föreskrifter meddelade med stöd av den förordningen är tillämpliga. Heldragen linje kan vara heldragen mittlinje, heldragen körfältslinje eller heldragen kantlinje. Heldragen körfältslinje och heldragen kantlinje är enkel. Heldragen mittlinje kan vara såväl enkel som dubbel.

Heldragna linjer används i stället för motsvarande brutna linjer när det av trafiksäkerhetsskäl inte är tillåtet att färdas över till körfält för motgående trafik, byta körfält eller färdas ut på vägren eller motsvarande.

Vägmarkering M3. Varningslinje. Varningslinje används för att informera om att linjen är olämplig att överskrida på grund av trafikförhållandena. Markeringen anger gränsen mellan körfält avsedda för färd i motsatta färdriktningar. Markeringen kan även användas för att upplysa om en kommande heldragen linje. På smala vägar används enkel varningslinje istället för heldragen dubbel linje av utrymmesskäl.

Vägmarkering M11. Varningslinje och heldragen linje. Markeringen används där det inte är tillåtet för fordon som befinner sig på samma sida som den heldragna linjen att byta körfält.

Spärrområde M9. Markeringen anger ett område där fordon inte får föras enligt 3 kap. 11 § trafikförordningen. Markeringen består av vinklade eller snedställda streck beroende på förhållandena på platsen.

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av funktionschef Therese Bragd Gustavsson med handläggare David Forsberg som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilagor

1. Överklagandehänvisning Transportstyrelsen

Kopia till

Trafikverket (TRV 2023/125873)

Polismyndigheten (A693042/2023)

Ni kan överklaga beslutet hos Transportstyrelsen

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos Transportstyrelsen.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Västra Götaland antingen via e-post; vastragotaland@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Västra Götaland, 403 40 Göteborg.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det Transportstyrelsen som beslutar om tiden kan förlängas.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, vastragotaland@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-224 40 00. Ange diarienummer 45984-2023.